

Domaća zadaća: Religiozni pokreti (sljedbe)

Pomoću tekstova u udžbeniku (str. 41. i 42.) i drugih izvora (ovdje niže) upoznati neke religiozne pokrete kršćanskog podrijetla.

Najbitnija obilježja tih pokreta prikazati u umnoj mapi.

Pokreti kršćanskog podrijetla: Jehovini svjedoci, Mormoni, Adventisti, Pentekostalci i Kvekeri.

ADVENTISTI

Crkvu adventista sedmoga dana ili Kršćansku adventističku crkvu obilježavaju vjera u Kristov drugi dolazak i svetkovanje biblijskog sedmog dana, odnosno Subote. Adventistička crkva trenutno ima oko 20 milijuna vjernika u svijetu.

NASTANAK

Utemeljiteljima adventističkog pokreta smatraju se William Miller i Ellen Gould White iz Sjeverne Amerike. Miller se bavio proučavanjem Knjige Danielove i Knjige Otkrivenja na temelju kojih je izračunao da će se Kristov ponovni dolazak dogoditi 1843. godine, a samim time i sud svijeta. Za Ellen G. White adventisti vjeruju da je bila Božji prorok. White je tvrdila da joj se Bog objavio te da Miller nije pogriješio već da je Krist 22. listopada 1844. proglasio „u nebu posljednji sud“. Prema njezinom tumačenju najveći grijeh su napravili pape u 4. stoljeću kada se prestalo sa svetkovanjem židovskog sabata tj. subote te uveli praksu slavljenja nedjelje. Otuda i naziv „subotari“.

VJEROVANJE

Svoj cjelokupni nauk temelje isključivo na Bibliji, isključujući tako crkveno učiteljstvo i tradiciju. Adventisti svake subote imaju bogoslužje, čitaju dijelove Svetog pisma, slušaju propovijed i mole. Prakticiraju krštenje uranjanjem, i to samo odraslih osoba. Gospodnju večeru slave četiri puta godišnje, ali samo kao uspomenu na Kristovu Posljednju večeru. U njihovim vjerovanjima naglašena su apokaliptična predviđanja skorog svršetka svijeta.

VJERSKI ŽIVOT

Adventisti su posvećeni misijama, odgoju i karitativnom djelovanju. Zabranjeni su alkohol, čaj, duhan i narkotici. Obleče se skromno i čedno, ne plešu, ne idu u kazalište, kino, ne kockaju, ne obavljaju ratne službe, a zajednici daju 10% od svojih ukupnih prihoda.

JEHOVINI SVJEDOCI

Jehovini svjedoci su pripadnici međunarodnog religioznog pokreta koji broji oko 8,6 milijuna pripadnika u svijetu. U Hrvatskoj ih ima oko 5500. Smatraju se pripadnicima jedine istinite kršćanske crkve i zato odbijaju suradnju sa svim ostalim kršćanskim crkvama i zajednicama. Prepoznatljivi su po širenju svoje vjere po ulicama, trgovima, ali i „kucanju na vrata“ po kućama.

Nastanak

Utemeljitelj je bogati trgovac Charles Taze Russel (1852.-1916.) iz Pittsburga. Do 1931. godine nazivali su se »Ozbiljni istraživači Biblije«. Naziv Jehovini svjedoci dobili su zbog krivog iščitavanja hebrejskog naziva za Boga: umjesto Jahve, oni su čitali Jehova. Središte Jehovinih svjedoka je u Brooklynu u SAD-u.

Vjerovanje

Vjeruju u jedinoga Boga Jehovu. Ne priznaju nauk o Presvetom Trojstvu jer ne nalaze izravni temelj u Bibliji. Isus Krist nije Bog nego je prvo Jehovino izravno stvorenje. Bibliju tumače doslovno, dakle, nije im bitan kontekst kada i zašto su biblijske knjige napisane.

Članovi se okupljaju u dvoranama Jehovinih svjedoka (kraljevskim dvoranama) gdje jednom tjedno proučavaju Bibliju.

Jehovini svjedoci vjeruju da je Jehova opunomoćio Krista za svog suvladara koji će zajedno s uskrsnulim pravednicima – Jehovinim svjedocima – tisuću godina vladati zemljom. Taj nauk proizlazi iz doslovnog, krivog, razumijevanja Biblije po kojemu će se spasiti samo 144.000 izabраниh koji se spominju u Knjizi otkrivenja (7,4).

Vjerski život

Jehovini svjedoci ne izlaze na izbore, ne služe vojni rok, ne jedu krvavo meso, odbijaju transfuziju krvi. Zabranjuju pušenje, bavljenje trgovinom i politikom.

Neprijateljski su raspoloženi prema papi i Katoličkoj Crkvi koju nazivaju „Babilon Veliki“.

Svi članovi moraju naviještati evanđelje, obilazeći stanove i kuće (minimalno 10 sati) i dijeleći svoj časopis Kula stražara. Vješto se koristeći Biblijom, najčešće propovijedaju o skorom svršetku svijeta i da će se spasiti jedino Jehovini svjedoci.

Međusobno su vrlo povezani, gaje duh zajedništva i brige jednih za druge, osobito u materijalnom pomaganju siromašnih i skrbi za bolesne.

Kula stražara

Jehovinim svjedocima Biblija je jedini vjerski autoritet, ali je ipak nedovoljna da bi za ispravno prenošenje Božje poruke. Stoga vjeruju da im Bog šalje poruke preko časopisa Kula stražara u kojoj se objavljuju upute kojih se moraju strogo pridržavati. Kula stražara izlazi od od 1879. god. na preko 200 jezika i preko pedeset milijuna primjeraka. Kao takav je najtiražniji časopis na svijetu.

KVEKERI

Kvekeri (Društvo prijatelja) su kršćanski vjerski pokret bez svećenstva i obreda. Pojavili su se u Engleskoj sredinom 17. stoljeća te proširili po današnjem SAD-u. Danas u svijetu ima oko 600.000 kvekera.

NASTANAK

Osnivač kvekera bio je Englez George Fox, rođen 1624. godine. Postao je propovjednik nakon što je imao viđenje. Stoga je propovijedao po Engleskoj javno kritizirajući anglikansku Crkvu i njezino svećenstvo zbog čega je umalo bio i pogubljen. Zajedno sa svojim pristašama proširio je svoja vjerovanja posebno u Zapadnoj Indiji i Sjevernoj Americi. U Americi su osnovali i svoju državu Pennsylvaniju koja je dobila ime po ocu Williama Penna, drugog najznačajnijeg teologa kvekera.

VJEROVANJE

Kvekeri vjeruju kako svaki čovjek ima svoje unutarnje svjetlo – Krista. Stoga im nisu potrebni ni Crkva, ni sakramenti, ni svećenici. Sastaju se u prostorijama bez ukrasa gdje u potpunoj šutnji oslušuju Božji glas u svojoj nutрини. S obzirom da se Bog nalazi u čovjekovoj nutрини, kvekerima je izuzetno važno truditi se oko oblikovanja vlastite osobnosti. Odbacivši sve sakramente i liturgiju, svoju vjeru sveli su isključivo na osobni doživljaj.

VJERSKI ŽIVOT

Članovi se suzdržavaju od alkoholnih pića, klađenja i igara na sreću. Protivnici su smrtne kazne, služenja vojnog roka i odlaska u rat. Zalažu se za blag i dostojanstven odnos prema kažnjenicima, kao i za pravednost i solidarnost. Engleski i američki kvekeri 1947. godine dobili su Nobelovu nagradu za mir.

MORMONI

Mormoni se još nazivaju i Crkva Isusa Krista svetaca posljednjih dana. Prepoznamo ih na ulici kao elegantne mladiće s kravatama, s torbom i knjigom u ruci, kako zaustavljaju prolaznike i propovijedaju o Bogu u skladu s učenjem Crkve kojoj pripadaju.

Nastanak

Mormonsku crkvu utemeljio je 1830. Joseph Smith (1805.-1844.) iz SAD-a. Tvrdio je da mu se s 14 godina objavio sam Isus te kako je izabrao njega da uspostavi pravu Crkvu Isusa Krista. Prema Smithovom svjedočenju anđeo Moron – sin proroka Mormona – pokazao mu je put do nekoliko zlatnih ploča na reformiranom egipatskom jeziku na kojima je zapisana Božja objava i povijest američkih starosjedilaca. Smith je te zapise preveo i objavio kao Knjigu Mormona.

Danas ima oko 15 milijuna mormona, od kojih polovica živi izvan SAD-a. U Hrvatsku su došli preko svjetski poznatog hrvatskog košarkaša Krešimira Čosića, koji je studirao na njihovom sveučilištu.

Vjerovanje

Mormoni vjeruju da će na kraju vremena Krist zajedno s 'pravednicima' tj. mormonima vladati tisuću godina. Zbog toga se nazivaju *svecima posljednjih dana*. Mormoni ne vjeruju u Sveto Trojstvo već u tjelesnog Boga, najuzvišenijeg čovjeka. Tri Božanske Osobe za njih su tri različita bića. Krste se uranjanjem, ali ne prije osme godine života. Obred Gospodnje večere slave svake nedjelje, iako ne vjeruju u Kristovu prisutnost pod tim prilikama. Nedjelja ima značenje starozavjetnog šabata.

Vjerski život

Mormoni su ljubazni i dobronamjerni, požrtvovalni i spremni pomagati. Imaju razvijenu misionarsku djelatnost pa tako mladi između 19. i 21. godine idu u vlastitom angažmanu u misije koje traju do dvije godine. Svaki član mora zajednici davati 10% od svojih prihoda (za Crkvu, pomaganje siromašnima i dr.). Osim toga dužni su davati i milostinju za siromahe i crkvene službenike, postiti svake prve nedjelje u mjesecu. Zabranjeni su alkohol, duhan, čaj, kava i bilo kakva sredstva koja mogu imati utjecaj na živčani sustav. Mormoni prakticiraju mnogoženstvo. Iako je danas zakonski mnogoženstvo zabranjeno, ono se vjerojatno i dalje prakticira, ali u okviru vjerskih a ne zakonskih zavjeta.

Mormoni su izrazito orijentirani na ljudski napredak te se bave gospodarstvom, poljoprivredom i tehnologijom. U radu se strogo pridržavaju svojih moralnih načela.

Knjiga mormona

Knjiga Mormona sadrži razbacane misli iz Starog i Novog zavjeta, kao i izmišljenu povijest Amerike. Knjiga je do danas korigirana više od četiri tisuće puta, što dovoljno govori o njezinoj „vjerodostojnosti“. Osim Knjige Mormona poštuju i Bibliju.

PENTEKOSTALCI

Pentekostalizam je kršćanski religiozni pokret nastao početkom 20. stoljeća iz metodističkih crkava (protestantske). Pentekostalne zajednice su najpoznatije po naglašavanju djelovanja Duha Svetoga. Njihovo bogoslužje popraćeno je gorljivom molitvom, glasnim pjevačima i glazbom, ali često i spontanim plesom. Drži se da ih u svijetu ima oko 279 milijuna.

NASTANAK

Utemeljiteljem pentekostalizma smatra se Charles Fox Parham, propovjednik u metodističkoj crkvi. On je 1900. godine u Kansasu u SAD-u osnovao biblijsku školu koja je djelovala tako da bi učitelj predložio neko pitanje, a studenti bi u Bibliji tražili sve tekstove koji su povezani s tim pitanjem. Ta metoda zaslužna je i za osnutak njihovog pokreta. Naime, članovi su tražili tekst koji govori o pravom krštenju u Duhu, i zaključili da je pravi znak krštenja u Duhu dar govorenja tuđim jezicima.

VJEROVANJE

Pentekostalci naviještaju Isusa Krista svjedočenjem snage Duha Svetoga kroz čudesa, ozdravljenja te posebno preko dara jezika. Karakterizira ih prenaplašavanje uloge Duha Svetoga nauštrb Svetoga Trojstva. Također zbog želje za čudesima i karizmama zanemaruju mnoge važne kršćanske dogme ali i liturgijska slavljenja.

VJERSKI ŽIVOT

Jedno od obilježja pentekostalnog pokreta jest nedostatak unutrašnje jedinstvenosti. Stoga danas postoji mnoštvo crkava pentekostalnog pokreta. Ipak, za razliku od drugih religioznih pokreta kršćanskog podrijetla pentekostalci su otvoreni za ekumenski dijalog s Katoličkom Crkvom u smislu međusobnog upoznavanja i poštivanja različitosti.